

Planten eerste boom slachtoffers MH17, d.d. 18 maart 2017

Toespraak van de heer Bert Koenders, demissionair minister van Buitenlandse Zaken

Ruimte voor herinneren

Vandaag planten we de eerste bomen van het herdenkingsbos MH-17.

298 Bomen: één, voor elk leven dat op 17 juli 2014 gestolen werd. Eén, voor elke geliefde, die op die ochtend begon aan wat een laatste reis zou blijken te zijn.

298 bomen – hier, op deze plek, vormen ze straks een herdenkingsbos.

298 bomen - we planten ze in de vorm van het lint, waarmee in de dagen na de ramp massaal uitdrukking werd gegeven aan ons gedeelde verdriet.

Niet ver van de plek waar de bemanning zich op die zomerdag klaarmaakte voor vertrek. Net als hun nietsvermoedende passagiers: vaders, moeders, opa's, oma's, kinderen, geliefden. We maken daarmee letterlijk ruimte. Hier, op deze grond, twee hectare omtrek, omzoomd door duizenden zonnebloemen. Maar ook figuurlijk, in onze harten – ruimte voor het verdriet, ruimte voor de herinnering.

We doen dat met liefde, en met groot ontzag voor de moed van de nabestaanden.

Hun verhalen staan in ons geheugen gegrift:

Het verhaal van de vrouw van de piloot, die durfde te spreken tijdens die moeilijke herdenking, één jaar later; Dat van de ouders, die hun kinderen en hun grootouders verloren, en besloten dat het leven toch door moest gaan; Dat van de kinderen, die zonder ouders verder moesten, en toch de kracht vonden om weer hun best te doen op school.

Al die levens, die na het neerhalen van MH-17 nooit meer hetzelfde zouden zijn.

Drie jaar later zijn we ontelbaar veel moeilijke fases verder.

En drie jaar later is het soms nog steeds niet te bevatten.

Is het nog steeds, zoals een van onze dichters, Ingmar Heytze, schreef: ... de rouw is zwart, de rouw is diep, de rouw is koud. Ik wil naar huis. De rouw is te groot.

Gelukkig hebben we de afgelopen drie jaar ook vaak mogen ervaren dat er, behalve verdriet, ook veel steun en saamhorigheid is. Tussen mensen, tussen organisaties, tussen landen.

Ik heb begrepen dat daar, ondanks al het verdriet, veel steun uit wordt geput. Daarvoor ben ik dankbaar.

Vandaag beginnen we met de aanleg van dit prachtige bomenlint. Over drie maanden, in juli van dit jaar, zal het er staan.

Dat is vooral te danken aan u, nabestaanden: u heeft in moeilijke omstandigheden en in korte tijd iets prachtigs tot stand gebracht.

Een herdenkingsbos dat recht doet aan iedereen: slachtoffers, nabestaanden, bezoekers.

Een plek waar we kunnen herdenken, alleen, of met elkaar.

En zo hoop ik, tot slot, dat er met dit herdenkingsbos mettertijd ook ruimte komt voor iets anders: sprankjes nieuw licht. Dat door de takken van deze 298 bomen weer zonnestralen zullen schijnen. Op de paden van dit bos. En in al die levens, die zo tragisch veranderd zijn.

Dat is de vurige wens die ik koester op een ochtend als deze.

Dank u wel.